

KLINIK-DIAGNOSTIK LABORATORIYADA HAMSHIRALIK ISHI

G'oiyova Muhabbat
Muhammadiyah Muhayyo
Mamashayev Eshonqul

*Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlarini malakasini oshirish va ularni
ixtisoslashtirish markazi Termiz filiali o'qituvchilari*

KIRISH

Klinik–diagnostik laboratoriya (KDL) – bu tibbiyot muassasalarida bemorlarning sog'lig'ini baholash, kasallikni aniqlash, davolash samaradorligini tekshirish hamda profilaktik nazoratni amalga oshirish uchun biologik materiallar (qon, siydik, najas, balg'am, likvor va h.k.) ni tahlil qiluvchi asosiy laboratoriya bo'limidir. --- Asosiy vazifalari KDLning asosiy maqsadi – aniq tashxis qo'yish va davolashni to'g'ri yo'naltirish uchun shifokorga laborator ma'lumotlarni taqdim etish. Buning uchun quyidagi ishlar bajariladi:

1. Klinik tahlillar – umumiy qon, siydik, najas, balg'am, likvor, suyuqliklar tekshiruvi.

2. Biokimyoviy tahlillar – jigar, buyrak, yurak faoliyatini, glyukoza, xolesterin, fermentlar miqdorini aniqlash.

3. Gematologik tekshiruvlar – qon tarkibi, gemoglobin, eritrotsit, leykotsit, trombotsitlar sonini o'lchash.

4. Koagulologiya – qon ivish tizimi ko'rsatkichlarini baholash (gemofiliya, tromboz xavfi).

5. Serologik testlar – infeksiyon kasalliklar (OITS, gepatit, sifilis) uchun antitelo/antigen aniqlash.

6. Immunologik tahlillar – immun tizim holatini tekshirish.

7. Parazitologik tekshiruvlar – ichak gelmintlari, protozoilar aniqlash. --- Bo'limning tuzilishi Klinik–diagnostik laboratoriyada quyidagi ish xonalari mavjud bo'ladi: Qabul va registratsiya xonasi – bemor yo'llanmasi rasmiylashtiriladi, tahlil idishlari beriladi.

Namuna olish xonasi – qon, siydik, balg'am va boshqa materiallar olinadi. Tahlil xonalari – mikroskopiya, biokimyoy, gematologiya, serologiya, immunologiya bo'limlari. Sterilizatsiya va dezinfeksiya xonasi – asbob-uskunalar tozalanadi va sterilizatsiya qilinadi. Material saqlash xonasi – reagentlar, tahlil uchun namuna saqlash. -- Hamshiralik ishida vazifalar KDLda hamshira quyidagi asosiy ishlarni bajaradi:

1. Bemorni tayyorlash Tahlil topshirishdan oldingi parhez, dori cheklovlari, vaqt bo'yicha ko'rsatmalarni tushuntiradi.

Masalan, umumiy qon tahlili ertalab och qoringa olinishi haqida ma'lumot beradi.

2. Materialni olish va belgilash Qon venadan, kapillyardan yoki barmoqdan olinadi. Namuna to'g'ri etiketkalab, sovutkich yoki maxsus konteynerda laboratoriyaga yetkaziladi.

3. Asbob-uskunalarni tayyorlash Mikroskoplar, analizatorlar, santrifuga va reagentlarni tekshiradi. Ishdan so'ng asboblarni dezinfeksiya qiladi, ishlatilgan igna, shpitslarni xavfsiz yo'q qiladi.

4. Gigiyena va xavfsizlikni ta'minlash Steril qo'lqop, niqob, xalat bilan ishlash. Qon bilan ishlaganda shaxsiy himoya choralariga qat'iy amal qilish.

5. Natijalarni rasmiylashtirish Tahlil natijalarini elektron bazaga kiritadi, shifokorga yetkazadi. ---

Tahlilning amaliy ahamiyati Klinik–diagnostik laboratoriya natijalari: Kasallikning bosqichini aniqlash (masalan, anemiya, diabet). Davolashning samaradorligini baholash (masalan, antibiotik terapiyasi).

Profilaktik tekshiruv – homilador ayollar, ishga kirish oldidan tibbiy ko'rik, maktab o'quvchilari. --- Xulosa Klinik–diagnostik laboratoriya – shifokorning asosiy yordamchisi bo'lib, tashxisning to'g'riligini ta'minlaydi. Hamshira esa tahlilni to'g'ri olish, xavfsiz saqlash va natijani sifatli tayyorlashda asosiy tayanch kuch hisoblanadi.

ADABIYOTLAR:

1. “Hamshiralik ishi asoslari” – Tibbiyot kollejlari uchun darslik. / Tahrir hay'ati: S. Abdukarimova, M. Yusupova. – Toshkent: O'zbekiston nashriyoti, 2021.

2. “Laboratoriya diagnostikasi” – Oliy hamshiralik ishi yo'nalishi uchun o'quv qo'llanma. / Sh. Yo'ldosheva, D. Ro'ziyeva. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2020.

3. “Klinik laboratoriya ishlari” – O'quv qo'llanma. / N. Sodiqova, M. Hasanov. – Toshkent tibbiyot akademiyasi, 2019.

4. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi. “Laboratoriya xizmati bo'yicha gigiyena va xavfsizlik qoidalari”. – Me'yoriy-uslubiy qo'llanma, 2022.

5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. “Tibbiyot laboratoriyalarini tashkil etish bo'yicha sanitariya normalari va qoidalari” (SanPiN). – Toshkent, 2023.